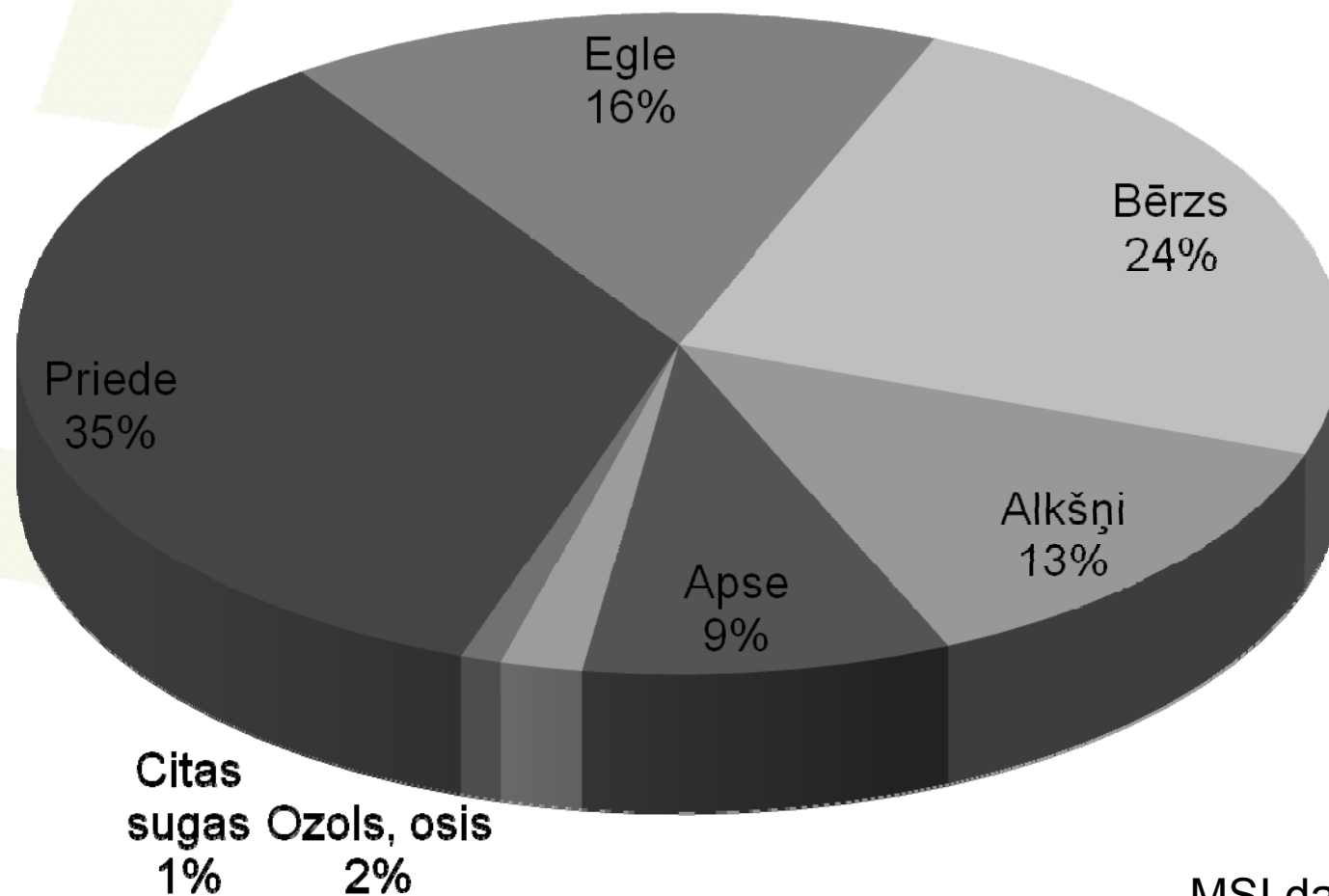

KĀRPAINĀ BĒRZA (*BETULA PENDULA* ROTH.)
AUDŽU AUGŠANAS GAITU UN STUMBRA
KVALITĀTI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI
AUGLĪGAJOS MEŽA TIPOS LATVIJĀ – BĒRZU
AUDZĒŠANAS PROBLEMĀTIKA

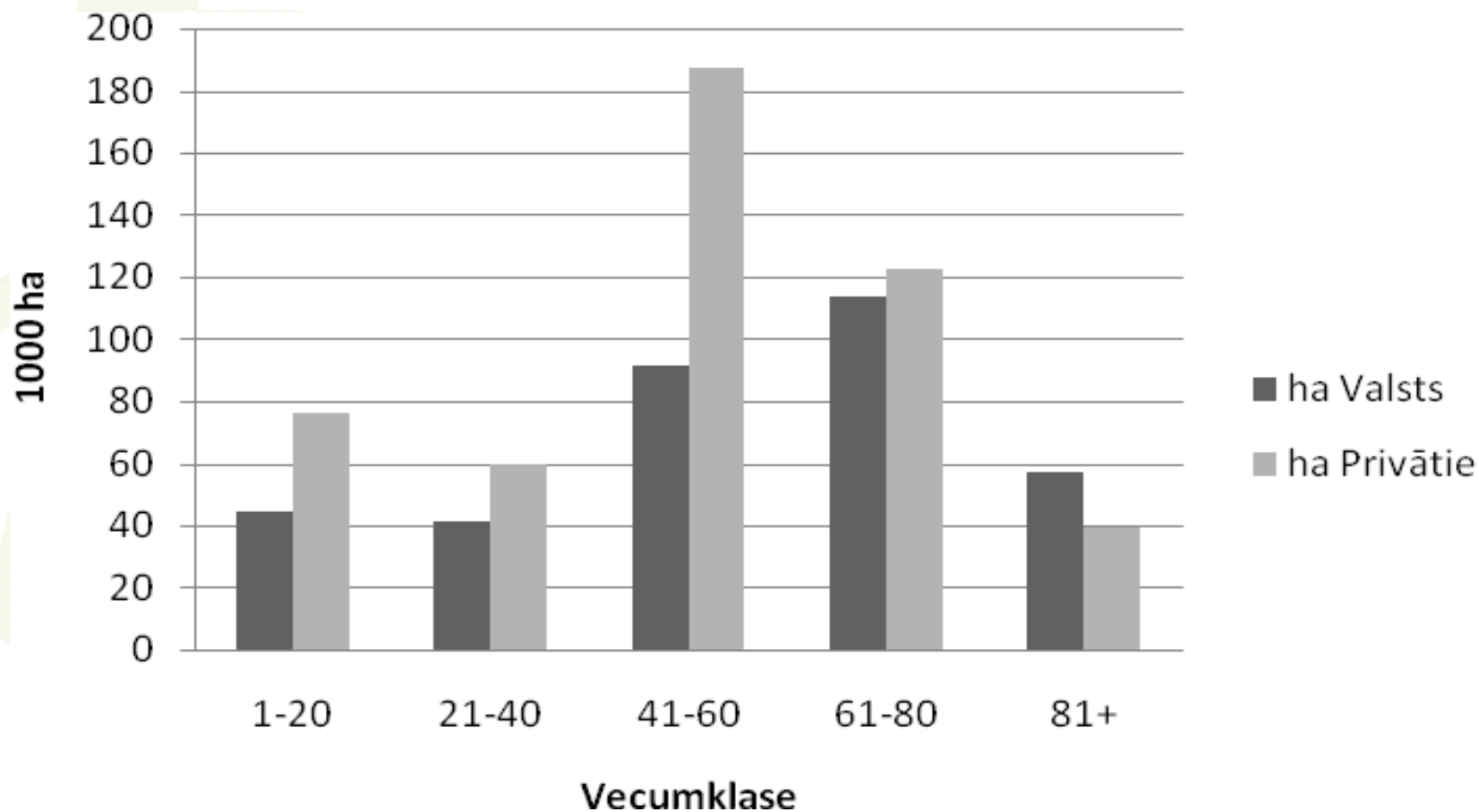
Toms Zālītis, LVMI “Silava” pētnieks
09.03.2012.

Koku sugu sadalījums Latvijas mežos, % no krājas

MSI dati

Bērza audžu sadalījums pa vecumklasēm privātajos un valsts mežos

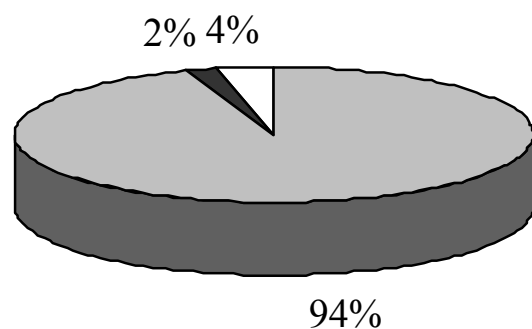

MSI dati

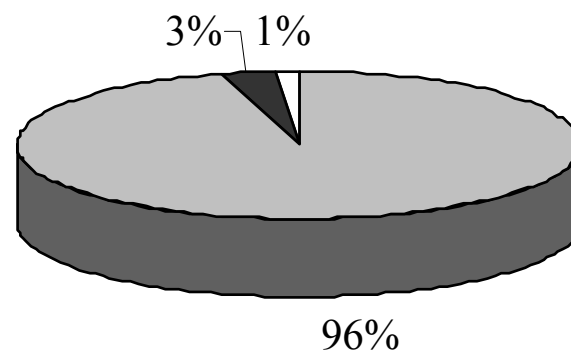
Bērza audžu atjaunošanas metožu sadalījums valsts un privātajos mežos

Valsts

Privāti

- Dabiska, sēklas
- Dabiska, atvases
- Kultūra

MSI dati

Pētījuma mērķis ir analizēt bērza audžu augšanas gaitu un stumbru kvalitāti tajās, jo bērzu audzēs esošo koksnes resursu apjoms (arī kvalitāte) ir nozīmīgs tautsaimniecībā, kā arī agrāk maz pētīts.

Pētījuma uzdevumi

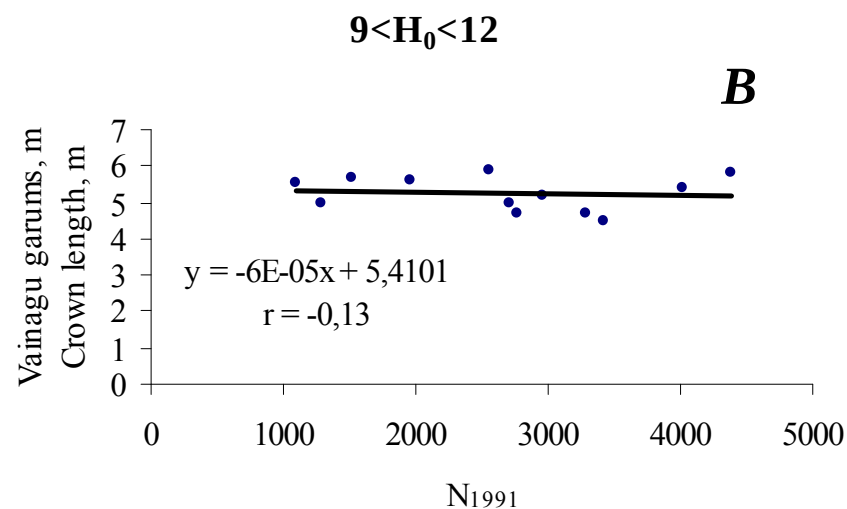
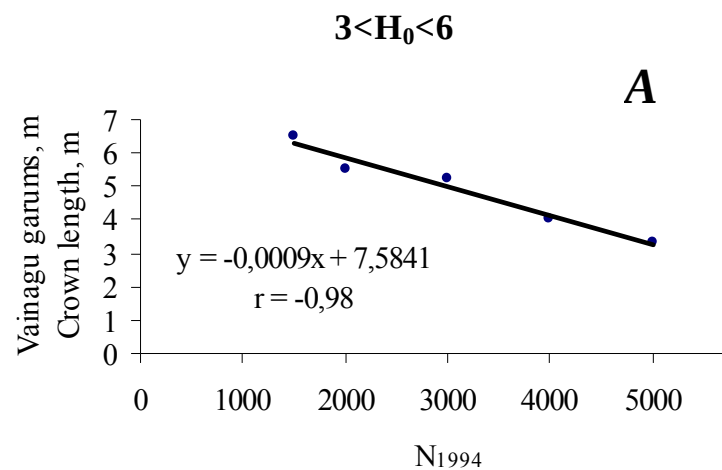
- Mērķtiecīgi izveidotu bērzu audžu ražības un attīstības izpēte;
 - Bērza stumbru kvalitātes analīze bērzu audzēs Latvijā;
 - Latvijas bērzu audžu struktūras izvērtējums saistībā ar augšanas apstākļiem un audžu lokalizāciju.
-

Pētījumā izmantotie dati

- Informācija no 17 1991. un 34 1999. gadā gadā ierīkoto bērzu jaunaudžu kopšanas intensitātes parauglaukumu vairākkārtējiem pārmērījumiem.
 - Informācija no 1051 mežu statistiskās inventarizācijas (MSI) parauglaukumiem, kur bērzs ir valdošā suga.
-

Valdaudzes koku vainagu garums

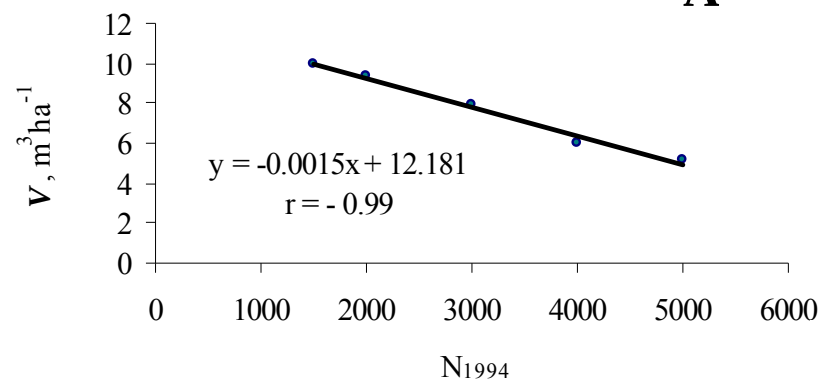

Valdaudzes krājas izmaiņas viena gada laikā

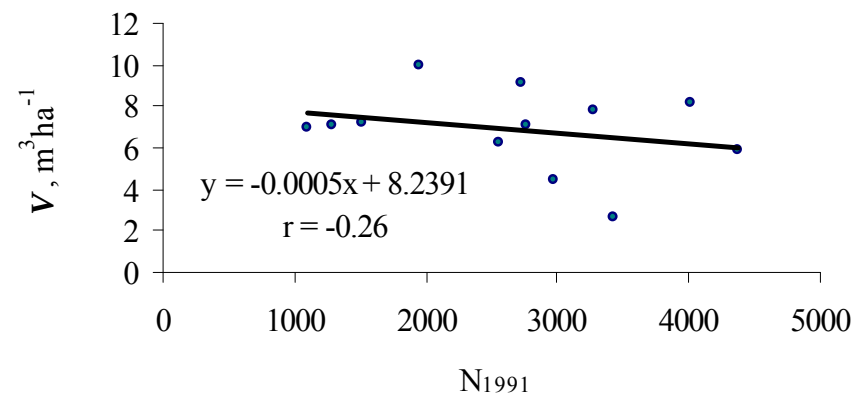
$3\text{m} < H_0 < 6\text{m}$

A

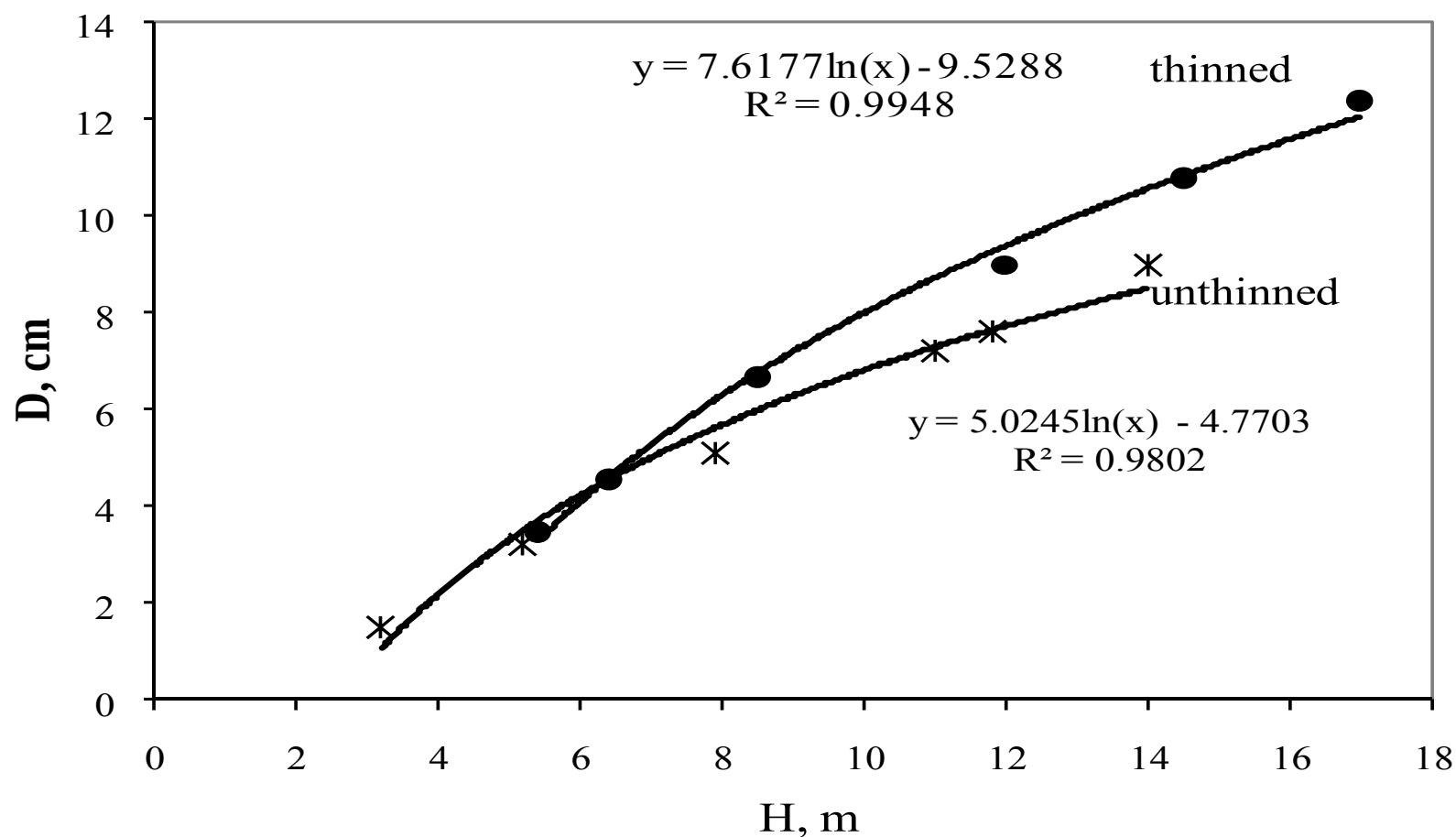

$9\text{m} < H_0 < 12\text{m}$

B

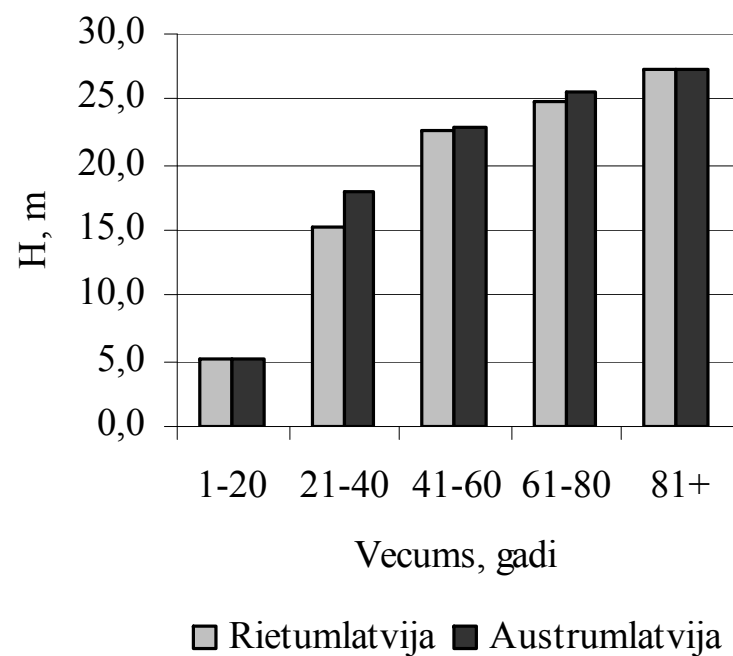
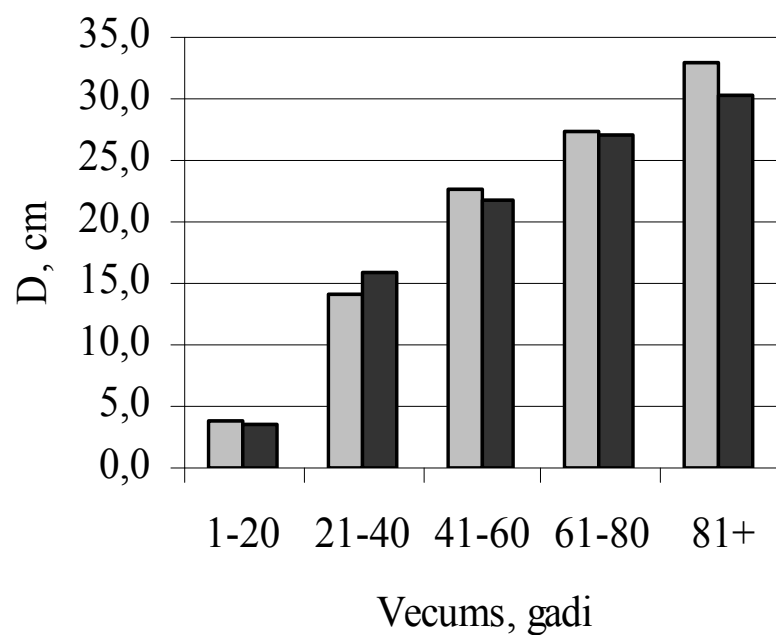
Vidējais diametrs (D, cm) pie vienāda vidējā augstuma (H, m) intensīvi izretinātās un neretinātās bērzu audzēs

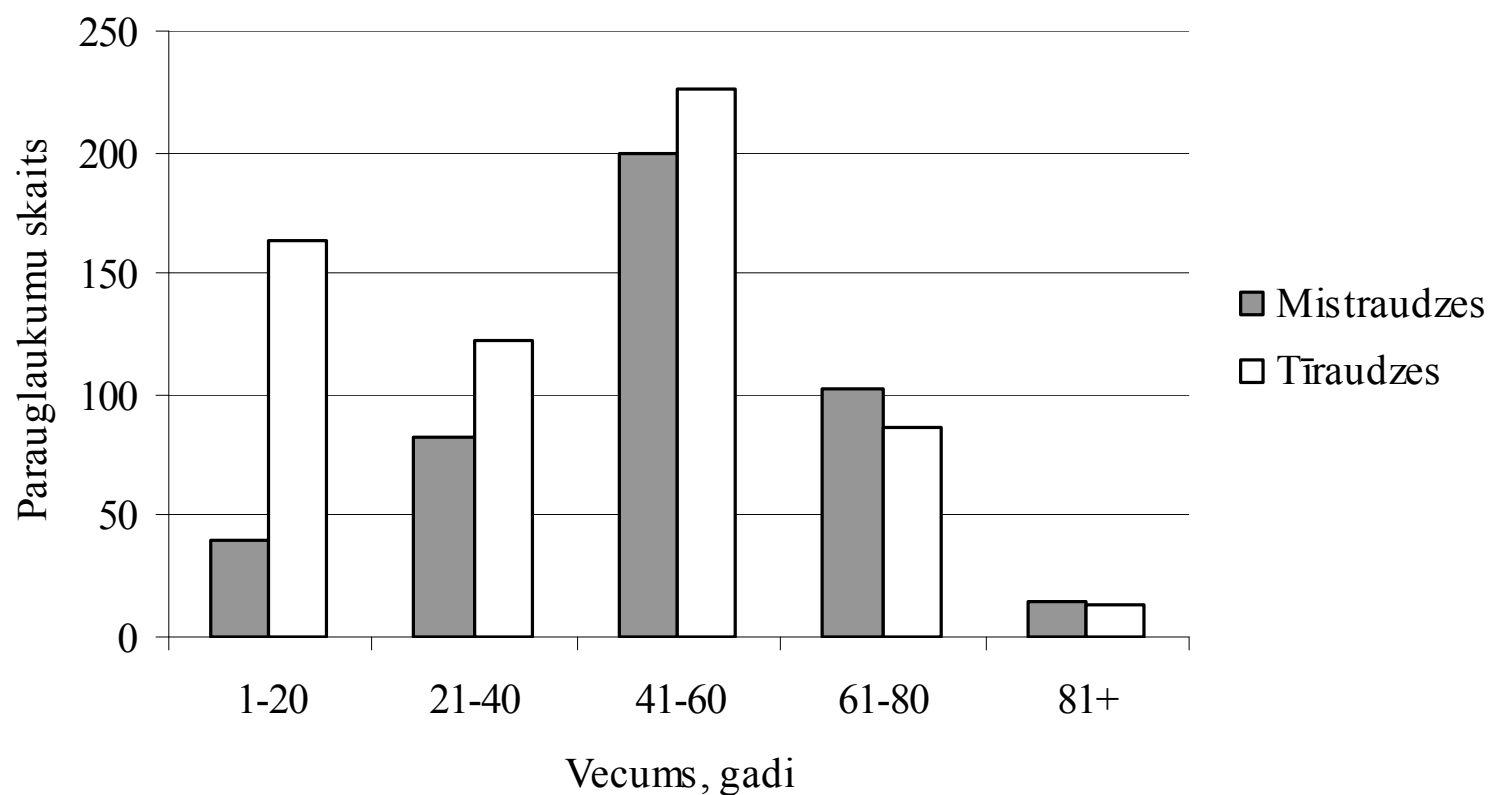

Bērzu audžu vidējā caurmēra un augstuma sadalījums Austrumlatvijā un Rietumlatvijā

MSI dati

Tīraudžu un mistraudžu attiecība atkarībā no audzes vecuma

MSI dati

Secinājumi 1

1. Bērzu jaunaudzes Latvijā vēsturiski veidojušās dažādu iemeslu dēļ iznīkušu vai novājinātu egļu vai priežu kultūru vietā vai kā to apakšnogabali.
2. Iepriekšējā laika periodā ierīkoto parauglaukumu atkārtota pārmērīšana un iegūto datu analīze apstiprina faktu, ka augstāka audžu ražība un labāka stumbru kvalitāte panākama, jaunaudzes izkopjot līdz optimālajam (1500 – 2000 gab.) koku skaitam uz hektāra uzreiz vienā piegājienā, pirms tās sasniegušas 12 m augstumu. Arī MSI datu analīze apliecina, ka krājas tekošais pieaugums jaunaudzēs ir vislielākais, ja tās jau sākotnēji veidotas ar šādu biežumu.

Secinājumi 2

3. Piemistrojums bērzu audžu augšanas gaitu ietekmē negatīvi, tomēr ir pieļaujams citu pioniersugu, kā arī egles līdzdalība audzē līdz 60 gadu vecumam. Audžu kopkrāja visās vecumklasēs ir lielāka mistraudzēs, turpretī bērzu koksnes tekošais pieaugums tīraudzēs ir būtiski lielāks.

4. Latvijā sastopamas pieaugušas un pāraugušas audzes, kuras nereti turpina ražot aptuveni $5 \text{ m}^3 \text{ ha}^{-1}$ gadā un vidējais koka tilpums audzē sastāda 1 m^3 . Tajā pašā laikā sastopamas arī mazražīgas audzes. Tas rosina rūpīgi apsvērt audžu vecuma un mērķa caurmēra kā vienīgo indikatoru cirtmeta noteikšanai izvēli un censties padziļināti izprast audžu augšanas gaitas savdabības.

Paldies par uzmanību!
